

HRVATSKO
KATOLICKO
SVEUCILISTE
ZAGREB
UNIVERSITAS
STUDIORUM
CATHOLICA
CROATICA
ZAGREBIA

Detailed Course Syllabus

Academic year:

2024/2025

Semester:

Winter semester

Study programme:

Medicina (R) (elective)

Year of study:

1

I. BASIC COURSE INFORMATION

Name: Filozofija medicine

Abbreviation: MEFIZB2

Status: Compulsory

ECTS: 1

Code: 267636

Prerequisites: No

Total Course Workload

Teaching Mode

Total Hours

Lecture

5

Seminar

5

Auditory exercise

20

Class Time and Place: HKS - according to the published schedule

II. TEACHING STAFF

Course Holder

Name and Surname: Kuhar Martin

Academic Degree:

Professional Title: naslovni docent

Contact E-mail:

mkuhar@hazu.hr

Telephone:

Office Hours: According to the published schedule

Course Assistant

III. DETAILED COURSE INFORMATION

Teaching Language: Hrvatski

Course Description	<p>Filozofija medicine predstavlja dio filozofije znanosti te se sastoji od tri glavne domene: epistemologije (teorije znanja), metafizike (filozofske discipline kojoj je cilj identificiranje naravi i strukture svega što jest) i logike (prirode znanstvenog zaključivanja i logičke strukture modela i teorija), kojima se često pridodaje i etika (nauke o ljudskom djelovanju s aspekta moralnih pravila i principa). U ovome kolegiju kritički će se obraditi u suvremenoj medicini dominantan biomedicinski model, kao i različiti humanistički modeli nastali kao reakcija na njega. Propitat će se metafizičke pozicije svakog od modela (monizam, dualizam, holizam), njihove metafizičke pretpostavke (redukcionizam, emergentizam) i ontološke obaveze (fizikalizam/materijalizam, organicizam). Razjasnit će se filozofska ideja kauzalnosti i njezina uloga u medicini, različiti oblici realizma (naivni, reprezentacijski, kritički i znanstveni) i antirealizma (instrumentalizam, konstruktivizam) te kako se oni primjenjuju na određena pitanja u medicini poput prirode bolesti. Prezentirat će se Descartesovo shvaćanje tijela kao mehaničkog stroja i nasuprot tome fenomenološka razumijevanja bolesnika kao utjelovljenih subjekata. Filozofski će se pristupiti raščlambi termina poput <i>zdravlje, invalidnost, bolest, oboljenje i blagostanje</i> te kritički analizirati neke poznatije definicije zdravlja, poput one Svjetske zdravstvene organizacije. Opisat će se struktura objektivnoga (racionalizam i empirizam) i subjektivnoga (intuicija, vrijednosti, vrline) medicinskog zaključivanja te stvaranje i opravdanje znanja o dijagnostici i terapiji bolesti. Posebna pozornost posvetit će se kritičkoj analizi randomiziranih kliničkih istraživanja kao glavnog kreatora medicinskog znanja, kao i njihove sposobnosti utvrđivanja kauzalnih veza u medicini. Prikazat će se različita rješenja problema odnosa uma i tijela (<i>mind-body problem</i>) kroz analizu <i>Dijagnostičkog i statističkog priručnika za duševne poremećaje</i>, te psihoanalize Sigmunda Freuda. Konačno, obradit će se osnovne etičke teorije (deontologija, utilitarizam, etika vrlina) i bioetički principi (dobročinstvo, neškodljivost, autonomija, pravednost) te raspraviti odnos između liječnika i pacijenta kroz nekoliko modela: s liječnikom u središtu (autoritarni, mehanicistički), s pacijentom u središtu (ugovorni, poslovni) i recipročni (partnerski, zavjetni, prijateljski).</p>
Educational Outcomes	<ul style="list-style-type: none"> • definirati filozofiju medicine i njezine glavne domene • opisati metafizičke pozicije, pretpostavke i ontološke obaveze biomedicinskog i humanističkih modela u suvremenoj medicini • filozofski analizirati termine <i>zdravlje, invalidnost, blagostanje, bolest i oboljenje</i> • razumjeti uspostavljanje kauzalnih veza u medicini • nabrojati Kochove postulate i Hillove kriterije • shvatiti razliku između realizma i antirealizma • objasniti prirodu i domet randomiziranih kliničkih istraživanja • pokazati na primjerima razumijevanje probabilizma i randomizacije • razlučiti mehanicističke i fenomenološke pristupe bolesnicima i bolesnom tijelu • demonstrirati strukturu medicinskog zaključivanja u dijagnostici i terapiji • opisati <i>mind-body problem</i> i njegova osnovna rješenja • nabrojati i opisati etičke teorije i principe • definirati prednosti i nedostatke etičkih teorija i principizma • nabrojati i objasniti različite modele odnosa između liječnika i pacijenta
<i>Textbooks and Materials</i>	
Required	<p>James A. Marcum, <i>An Introductory Philosophy of Medicine: Humanizing Modern Medicine</i> (Dordrecht: Springer, 2008)</p> <p>R. Paul Thompson i Ross E. G. Upshur, <i>Philosophy of Medicine: An Introduction</i> (London: Routledge, 2018)</p>

Jacob Stegenga, *Care & Cure: An Introduction to Philosophy of Medicine* (Chicago: The University of Chicago Press, 2018)

Fred Gifford, ur., *Philosophy of Medicine* (Amsterdam: Elsevier, 2011)

William E. Stempsey, S.J., *Disease and Diagnosis: Value-dependent Realism* (New York: Kluwer Academic Publishers, 2002)

Supplementary Miriam Solomon, Jeremy R. Simon i Harold Kincaid, ur., *The Routledge Companion to Philosophy of Medicine* (New York: Routledge, 2017)

Thomas Schramme i Steven Edwards, ur., *Handbook of the Philosophy of Medicine* (Dordrecht: Springer, 2017)

Mario Bunge, *Medical Philosophy: Conceptual Issues in Medicine* (Singapore: World Scientific, 2013)

Anthony O'Hear, *Uvod u filozofiju znanosti* (Zagreb: Sveučilište u Zagrebu – Hrvatski studiji, 2007)

Michael J. Loux, *Metafizika: Suvremen uvod* (Zagreb: Sveučilište u Zagrebu – Hrvatski studiji, 2010)

Examination and Grading

To Be Passed DA	Exclusively Continuous Assessment NE	Included in Average Grade DA
------------------------	---	-------------------------------------

Prerequisites to Obtain Signature and Take Final Exam Pravo pristupa završnom ispitu iz kolegija ostvaruje redoviti student kojem je nositelj kolegija ovjerio izvršenje svih propisanih nastavnih obveza iz kolegija sukladno Pravilniku o studijima i studiranju.

Examination Manner izvrsan (5) od 90% do 100%; vrlo dobar (4) od 80 do 89,9%; dobar (3) od 65 do 79,9%; dovoljan (2) od 50 do 64,9%; nedovoljan (1) od 0 do 49,9%

Grading Manner Svaki ispit i konačnu ocjenu čine tri dijela: kontinuirano usmeno i pismeno ispitivanja znanja i vještina za vrijeme nastave (40% konačne ocjene), te praktični (30% konačne ocjene) i pismeni ispit (30% konačne ocjene) koji se održavaju na kraju nastave.

Detailed Overview of Grading within ECTS

Vrsta aktivnosti	ECTS bodovi	Udio ocjene (%)
Kontinuirano usmeno i pismeno ispitivanja znanja i vještina za vrijeme nastave	0,4	40
Ukupno tijekom nastave		
Praktični dio završnog ispita	0,3	30
Pismeni dio završnog ispita	0,3	30
UKUPNO BODOVA (nastava + završni ispit)	1	100

Midterm exam dates:

Exam period dates:

IV. WEEKLY CLASS SCHEDULE

[Predavanja]

#	Topic
1	Uvod u filozofiju medicine. Njezino područje i domene
2	Kauzalnost u medicini. Kochovi postulati i Hillovi kriteriji
3	Medicinsko zaključivanje u dijagnostici i terapiji. Probabilistika i randomizacija

4	Zdravlje, invalidnost, blagostanje, bolest, oboljenje
5	Etičke teorije (deontologija, utilitarizam, etika vrlina)
<i>[Seminari]</i>	
#	Topic
1	Biomedicinski i humanistički modeli
2	Realizam i antirealizam
3	Racionalizam i empirizam. Dedukcija i indukcija u medicini
4	Problem odnosa uma i tijela (mind-body problem)
5	Etički principi (dobročinstvo, neškodljivost, autonomija, pravednost)
<i>[Auditorne vježbe]</i>	
#	Topic
1	Metafizičke pozicije (monizam, dualizam, holizam) i pretpostavke (redukcionizam, emergentizam). Ontološke obaveze (fizikalizam, materijalizam, organicizam)
2	Čovjek kao stroj. Čovjek kao utjelovljeni subjekt
3	Randomizirana klinička istraživanja
4	DSM i psihoanaliza
5	Odnos liječnik-pacijent (autoritarni, mehanicistički, ugovorni, poslovni, partnerski, zavjetni, prijateljski)